

Izbaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 40.

V Mariboru 8. decembra 1870.

Tečaj IV.

Naš program.

Vsled velikih zgodovinskih dogodkov, kateri narodom in državam Evrope postavljajo nove temelje, zbralo se je nekoliko slovenskih, hrvatskih in srbskih rodoljubov v Ljubljani dne 1. decembra t. l., ki so se sporazumeli o sledeči izreki:

- 1) Jedinstvo južnih Slovanov, začeto o postanku naroda, je ostalo skozi vse veke svetovnih dogodkov neprenehoma živo v narodnem čustvu in se javlja proti drugim narodom v jedinstvu jezika.
- 2) Južni Slovani, kateri pod različnim imenom Slovencev, Hrvatov in Srbov živé v deželah monarhije habsburške, čutijo dandenes jednake narodne potrebe. Da se tem zadovolji in tako zagotovi narodni obstoj, zedinjavajo oni vse svoje moralne in materijalne moči ter jih hočejo upotrebovati za svoje jedinstvo na književnem, gospodarskem in političnem polju.
- 3) To svojo odločbo naznanijo državnikom monarhije in vsem drugim narodom, kateri živé v isti državi, da zvedó kako hočejo južni Slovani na vsak postaven način delati za uresničenje svojega jedinstva v navedenem smislu na svojo korist in pravico, nikomur pa na škodo in krivico.
- 4) Južni Slovani v habsburški monarhiji bodo osnovali svoje delovanje tudi na to, kako bi pomagali zadovoljiti v enakih potrebah svojim bratom onstran meje, s katerimi so jedne narodnosti.
- 5) Doseganje svojega namena naslanjajo južni Slovani v monarhiji habsburški posebno na društva in skupščine, na zbornice in časopise, da vsak pomaga, kakor, kdar in kjer bode za to prilika.
- 6) Za obvarovanje skupne koristi bodo vsi južni Slovani monarhije habsburške delali sporazumno v vsakem prašanju, katero se dotiče njihovih zadev.

Z bojišča

so prišle pretekli teden spet zanimive vesti iz katerih se zadosti jasno vidi, da še vojski ne bode tako hitro konec, in da bodo morali še Prusi nekoliko časa okoli Pariza in sploh v Francoski dalje zmrzovati in se dobro bojevati, ako bodo hoteli postati gospodarji na Francoskem.

Časnik „Standart“ piše: „Francozi so se pri izkoku iz Pariza prav junško bojevali in so bili tudi prav dobro vodjeni, sploh še zdaj ni misliti na mir, in Pruska še bode obžalovala, da ni hotela sprejeti mirovnih pogojev, ktere jej je bil ponudil Jule Favre.“

Francozi, ki so hoteli prodreti iz Pariza in se združiti z drugimi armadami, posebno z loirsko so napravili 29. 30. novembra in 2. t. m. veliki izkok in huda bitva je bila skorej cele tri dni, ktera stranka je bila prav za prav zmagnosna, se iz raznih poročil celo ne more zvedeti. Da se vendar Nemcem ni preveč dobro godilo, kaže že to, da zmage niso tako širokoustno naznanili, kakor je to njih navada in posebno to, da so se hitro dala povelje, da morajo vsi vojaki iz nemških trdnjav naglo marširati proti Parizu, dalje to kažejo tudi strahovite zgube Nemcev pri tej hudi bitvi,

tako se namreč poroča, da so Virtemberžani zgubili više 1300 mož in 40 oficirjev, Saksonci pa više 2000 mož in 60 oficirjev. Zdaj se je še le v Francoski prav redno bojevanje začelo, prej je na Francoski strani bil le samo nered, nezmožnost in grda izdaja.

Zdaj pa še hočemo našim častitim bralcem nekaj o posebnih bitvah povedati.

1. t. m. je loirska armada pobila Nemce na pravem krilu, in on isti dan je Garibaldi napal močno sovražnikovo lego pri Autan-u, je Nemce pobil in jih pregnal.

Generala Ciany pravo krilo je 1. t. m. napadlo močno prusko lego med Gionville in Porminier-jem in je po hudi bitvi, ki je trajala više 6 ur, vzelo z bajoneti kraje Bonneville, Villepian in Faverolles. Nemci so tudi tukaj zgubili mnogo ljudi in so se morali pomeknoti nazaj do Chateau in Cambray.

Pred izkokom iz Pariza sta generala Trochu in Duerot oznanila proklamacijo na pariško vojsko, ki je napravila zelo veliki hrup. Trochu pravi, da bodo odgovorni za strašno prelivanje krvi oni, katerih grdobna častitjelja tepta z nogami vso novo civilizacijo in vse pravice. Duerot pa je rekel, da se hoče vrniti ali kot zmagavec ali ostane na bojišču.

Pri Orleans u je bila huda bitva 2., 3. in 4. t. m. in spet so zmagnali Nemci, in 4. po noči Orleans obseli. Tedaj spet ni poslužila sreča Francozom, temoč ravno ona armada, na katero so stavili še svoje največje zaupanje, je spet bila od Nemcov pobita. Vsa armada princa Vilhelma Karla in princa Brandenburškega se je združila in pobila dosti manjšo francosko armado. Pravi se, da so Prusi že bili brez municije, ko so v Orleans prišli. Francozi so zabili 40 kanonov, ktere so Prusi dobili, municijo so vendar prej vso vničili ko so odšli.

Od 29. novembra do 4. decembra so Nemci pri Parizu zgubili više 20.000 mož.

4. t. m. so se Francozi pri Parizu spet morali nazaj pomeknoti čez Marno. — Ubogi Francozi, kaj pa zdaj?

Gospodarske stvari.

Kdaj in kako se mora saditi redkev.

Ker se redkev zelo leško zaredi in rada plodi s poleg stoječo redkvico, je nastalo mnogo plemen redkovinih. Najimenitniši so te-le: 1. Zgodna redkev, ki zgodaj izraste in se je v spomladi ali v poletju, sim spada črna okrogla rana redkev, žolta rana dunajska in rudečkasta rana redkev, ki ima sladek okus, in bela okrogla redkev, ki ima oster okus. 2. Zimska ali kesna redkev, ktera priraste velika in se je po zimi; sem spada dolga črna, Erturtarska zimska redkev, ktera je najbolj razširjena in se tudi najrajše je; dolga bela in okrogla, modro-rudeče zimska redkev, ktera se zelo malo seje.

Če se zgodna redkev kesno seje, se spremeni v zimsko, in če se zimska zgodaj seje se spremeni v zgodnjo. V naj-novejšem času si pripravijo tudi kot zimska redkev, bela in rumenkasta kineška redkev, ki je posebno dobrega okusa.

Redkev ljubi najboljši vrtno zemljo, ktera vendar ne sme biti z nova pognojena, in če hočemo, da bo prirastla prav izvrstna, jo moramo posaditi v prav topel kraj. Če